

ПРЕС КЛИПИНГ

21. март 2013.

НАСЛОВИ

- Измене закона о раду до краја године;(стр.2)
- Измене Закона о раду до краја 2013?;(стр.3)
- Кркобабић: Измене Закона о раду неће скоро бити готове;(стр.4)
- Стандард младих: Прође живот на депарцу;(стр.5)
- Откуп стажа - ПИО сноси последице; (стр.6)
- Сваки трећи бежи у "црно";(стр.7)
- У Железари Смедерево производња од 15. Априла;(стр.9)
- Осмака 7.000 мање него прошле године; (стр.10)
- Бугарин: Позив Русима да учествују у приватизацији у Србији;(стр.11)
- Нови закон о раду до краја године;(стр.12)
- Катанац за сеоске школе;(стр.12)
- Мало и за аскетски живот;(стр.13)
- Буџет и спора власт ограничавају Закон;(стр.15)
- Колективни уговори или законски минималац?;(стр.16)
- Кладово, Мајданпек: Минималац и за прековремени рад;(стр.18)
- Ужице: Заштита буџета или радника;(стр.19)
- Суботица: Синдикати каскају за временом;(стр.21)
- Социјални програм осуђен на неуспех;(стр.23)
- На РТС-у више чланова синдиката неко запослених;(стр.25)
- Бесцење савремених пролетера;(стр.26)
- Балканска гибања "без граница";(стр.27)
- Зашто су нам синдикату потребни?;(стр.29)

<http://www.rts.rs/page/stories/sr/story/125/Dru%C5%A1tvo/1288788/Izmene+zakona+o+radu+do+kraja+godine.html>

Измене закона о раду до краја године

Министар рада и запошљавања Јован Кркобабић рекао да измене и допуне Закона о раду неће бити брзо готове и да би био задовољан да крајем године буду достављене Скупштини Србије. Председник Самосталног синдиката Љубисав Орбовић каже да је суштинско питање шта се добија тим изменама.

Измене и допуне Закона о раду неће бити брзо готове, изјавио је министар рада и запошљавања Јован Кркобабић на округлом столу о том закону одржаном у Савезу самосталних синдиката у Београду. Кркобабић је рекао да је рад на том закону врло сложен, јер треба ускладити различите интересе државе, послодаваца, синдиката и Европске уније.

Како је нагласио, неопходно је да тај закон буде у интересу радника, јер у супротном неће постићи задовољавајуће резултате и додао да у Србији има званично 750.000 незапослених и још толико по незваничним подацима и да се мора наћи начин за њихово запошљавање. Кркобабић је најавио да ће од сарадника и радне групе тражити да пажљиво размотре све предлоге са овог скупа.

Државни секретар у Министарству рада Зоран Мартиновић изјавио је да је дошло време за реформу законодавства и да је боље да се то уради сада, када постоји "позитивна енергија" социјалних партнера. Он је рекао да је потребно изменити делове који су непрецизни и усагласити закон за европским законодавством.

"Сматрамо да измене и допуне могу утицати на стварање боље инвестиционе климе и повећање запошљавања", рекао је он и додао да ће се радити на томе да се ове године измене они делови закона око којих постоји сагласност.

Циљ је, како наводи, да се дође до равнотеже у интересима послодаваца и синдиката и да држава помогне у постизању компромиса.

Како је рекао Мартиновић, одредба да се отпремнине исплаћују само за године стажа код последњег послодавца отклонила би бојазан послодаваца који би тада више запошљавали.

Председник Самосталног синдиката Љубисав Орбовић изјавио је да за сада нема званичног документа о томе шта би се то мењало у Закону о раду и да је суштинско питање шта се добија тим изменама.

"Питање је да ли добијамо нова радна места, већу заштиту радника или само већи профит послодаваца", навео је Орбовић. Удружење послодаваца Србије "Послодавац" навело је да је добро што постоји политичка воља и сагласност социјалних партнера да се иде у правцу измене Закона о раду.

"Нови Закон о раду треба да дефинише и права послодаваца и утврди флексибилније облике запошљавања, који би довели до повећања нивоа конкурентности и продуктивности радне снаге. Паралелно треба да дође до измене пореских решења, односно смањења пореза и доприноса на зараде", наводе у том удружењу.

http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2013&mm=03&dd=20&nav_category=12&nav_id=697145

Измене Закона о раду до краја 2013?

ИЗВОР: БЕТА

Београд -- Министар рада Јован Кркобабић каже да измене и допуне Закона о раду неће бити брзо завршене и да би био задовољан да крајем године буду достављене Скупштини.

Кркобабић је на округлом столу о том закону у Савезу самосталних синдиката у Београду рекао да је рад на том закону врло сложен, јер треба ускладити различите интересе државе, послодаваца, синдиката и Европске уније.

Како је нагласио, неопходно је да тај закон буде у интересу радника, јер у супротном неће постићи задовољавајуће резултате и додао да у Србији има званично 750.000 незапослених и још толико по незваничним подацима и да се мора наћи начин за њихово запошљавање.

Кркобабић је најавио да ће од сарадника и радне групе тражити да пажљиво размотре све предлоге са данашњег скупа.

Државни секретар у Министарству рада Зоран Мартиновић изјавио је да је дошло време за реформу законодавства и да је боље да се то уради сада, када постоји "позитивна енергија" социјалних партнера.

Он је казао да је потребно изменити делове који су непрецизни и усагласити закон са европским законодавством.

"Сматрамо да измене и допуне могу утицати на стварање боље инвестиционе климе и повећање запошљавања", рекао је он и додао да ће се радити на томе да се ове године измене они делови закона о којима постоји сагласност.

Циљ је, како наводи да се дође до равнотеже у интересима послодаваца и синдиката и да држава помогне у постизању компромиса.

Како је додао Мартиновић, одредба да се отпремнине исплаћују само за године стажа код

последњег послодаваца отклонила би бојазан послодаваца, који би тада више запошљавали.

Председник СССС-а Љубисав Орбовић изјавио је да за сада нема званичног документа о томе шта би се то мењало у Закону о раду и да је суштинско питање шта се добија тим изменама.

"Питање је да ли добијамо нова радна места, већу заштиту радника или само већи профит послодаваца", навео је Орбовић.

Удружења послодаваца Србије "Послодавац" навело је да је добро што постоји политичка воља и сагласност социјалних партнера да се иде у правцу измене Закона о раду.

"Нови Закон о раду треба да дефинише и права послодаваца и утврди флексибилније облике запошљавања, који би довели до повећања нивоа конкурентности и продуктивности радне снаге. Паралелно треба да дође до измене пореских решења, односно смањена пореза и доприноса на зараде", наводе у том удружењу.

ТЕЛЕГРАФ

<http://www.telegraf.rs/vesti/604484-krkobabic-izmene-zakona-o-radu-nece-skoro-biti-gotove>

Кркобабић: Измене Закона о раду неће скоро бити готове

Министар рада у Влади Србије каже да измене и допуне Закона о раду неће бити брзо готове јер је рад на том закону врло сложен, пошто треба ускладити различите интересе државе, послодаваца, синдиката и Европске уније

Министар рада Јован Кркобабић каже да измене и допуне Закона о раду неће бити брзо готове и да би био задовољан да крајем године буду достављене Скупштини.

Кркобабић је на округлом столу о том закону у Савезу самосталних синдиката у Београду рекао да је рад на том закону врло сложен, јер треба ускладити различите интересе државе, послодаваца, синдиката и Европске уније.

Како је нагласио, неопходно је да тај закон буде у интересу радника, јер у супротном неће постићи задовољавајуће резултате, и додао да у Србији има званично 750.000 незапослених и још толико по незваничним подацима и да се мора наћи начин за њихово запошљавање.

Кркобабић је најавио да ће од сарадника и радне групе тражити да пажљиво размотре све предлоге са данашњег скупа.

Председник СССС-а Љубисав Орбовић изјавио је да за сада нема званичног документа о томе шта би се то мењало у Закону о раду и да је суштинско питање шта се добија тим изменама.

- Питање је да ли добијамо нова радна места, већу заштиту радника или само већи профит послодаваца – навео је Орбовић.(Д. З. / Бета)

Стандард младих: Прође живот на џепарцу

И. М.

Стандард младих није се поправио последње деценије, три четвртине њих више и не верује да ће бити боље. Тек сваки десети студент потроши месечно више од 20.000 динара

ВИШЕ од половине младих (56 одсто), од 19 до 35 година, живи са родитељима. Само четири процента купило је себи стан, а незнатно више је оних који су успели и да стекну услове за стамбени кредит. Три четвртине не верује да ће се ту нешто променити набоље у скорој будућности.

Поредећи то истраживање са оним које су сарадници Института за социолошка истраживања радили пре десет година, друштвени положај младих у протеклој деценији није се променио. Само се у малом проценту смањио број оних који финансијски потпуно зависе од родитеља.

Тако се напомиње и да више од половине младих старости од 15 до 24 године (према подацима РЗС) нема посао, а међу онима који имају између 25 и 34 - трећина је незапослена. Како су најрањивија група на тржишту рада, криза је у последњих пет година управо њих највише погодила.

- Просечан млади човек у Србији је несамосталан, зависи од родитеља, живи са њима и они га издржавају - каже за "Новости" социолог др Душан Мојић, један од аутора студије. - Слободно време је једино у ком су они самостални, али ни њега без довољно новца не могу квалитетно да проводе. Млади се, са једне стране, труде да буду што образованији, како би се попели на друштвеној лествици, а са друге стране све мање верују да ће им то помоћи. Имају уверење да се напредује преко политичких веза, мреже пријатеља и других приватних канала.

POLOŽAJ MLADIH				
	godine	Izdržavaju ih ili pomažu roditelji (%)	Žive sa roditeljima	U braku (kohabitaciji)
STUDENTI	19-24	98,0	54,4	4,2
	25-35	74,5	58,7	25,5
NEZAPOSLENI	19-24	96,2	68,1	8,8
	25-35	73,4	51,0	53,2
ZAPOSLENI	19-24	74,1	71,5	25,5
	25-35	52,8	44,2	55,1

* Podaci insituta za socijalna istraživanja (za 2011.)

И налази Завода за проучавање културног развитка показују да чак 98 одсто студената издржавају родитељи. Тек сваки десети троши месечно више од 20.000 динара, а највећим проблемима сматрају незапосленост и лош материјални положај.

- Забрињава и податак до ког је дошао Народни парламент из Лесковца, да 67 одсто младих са југа Србије намерава да напусти место у ком живи. Сви одлазе у потрази за бољим стандардом и животом - напомиње Милена Стошић из Кровне организације младих Србије.

Мањак новца и незапосленост разлози су што напуштају одређене крајеве, а и за то што смо по одливу мозга у самом светском врху.

НАЈГОРЕ ПРОЛАЗЕ МАЛИ ГРАДОВИ

ОКО 70 одсто младих из села, из малих и средњих градова ниједном годишње не оде у позориште. У већим градовима на представе никад не иде 53,5 процената испитаника, а на периферији Београда таквих је 46,9. Највише љубитеља театра је међу девојкама и младићима из центра Београда, где само трећина не иде у позориште, показују подаци Института за социолошка истраживања.

<http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/drustvo/aktuelno.290.html:425305-Otkup-staza---PIO-snosi-posledice>

Откуп стажа - ПИО сноси последице

Б. СТЈЕЛЈА

Фонд ПИО почео да сноси последице погрешних одлука у вези са откупом стажа. Од 2.029 захтева за откуп стажа, 1.326 било без разлога поништено, а 432 пензије су - укинуте.

ШТЕТУ коју је направио несмотреном одлуком да пише, па потом брише сопствена правила о откупу радног стажа, Фонд ПИО ће морати да плати, али је још неизвесно колико. Од 2009. године до данас, играчи и певачи културно-уметничких друштава поднели су 2.029 захтева за откуп стажа, а ванредном контролом преконтролисано је 1.513 предмета међу којима је чак 1.326 решења поништено, а 432 пензије су - укинуте.

Управни суд је, међутим, овакве потезе Фонда ПИО оценио незаконитим, али је Фонд ПИО упркос тим пресудама, месецима ћутао и игнорисао обавезујуће одлуке судија. Ипак, ових дана, поједини предмети су коначно извађени из фиока и решења о признавању радног стажа се шаљу на кућне адресе свима који су добили пресуде. Према сазнањима "Новости", таквих је, само у овом тренутку - 370.

- Упркос пресудама, Фонд је игнорисао моје право, па сам "запретио" кривичном пријавом. У року од два дана су ми послали коначно решење којим се усвајају жалбе и самим тим признају да сам већ две године био у праву - каже Слободан Шевић, један од "оштећених" који је добио пресуду Управног суда у своју корист. Он је, бавећи се соло певањем у КУД "Абрашевић" од 1966. године, стекао право да откупи пет година радног стажа:

- Требало ми је две године да докажем да Фонд поступа нелегално. Сада коначно могу у пензију иако сам услове стекао још 1. јула 2011. године. Пошто је тек сад стављена тачка на мој случај, Фонд ће морати да ми исплати и свих 20 заосталих пензија.

Тренутно нико не зна колико ће пензија бити признато упркос томе што су решења о исплатама поништена, а ни колико би се те грешке могле показати скупим. Ипак, Владимир Станковић, директор Сектора за остваривање права из ПИО. најављује нове "акције":

- Фонд ће поступати по пресудама суда, а што се тиче даљих активности доставићемо МУП-у фотокопије списка предмета ради проверавања њихове ваљаности, а у зависности од тога шта МУП утврди, одлучићемо шта даље.

У међувремену Фонд ПИО је од (ресорног) Министарства рада, запошљавања и социјалне политике затражио "помоћ" како даље да поступају, али су добили "наредбу" да слушају закон:

- Министарство је указало Фонду на обавезу законитог поступања - потврђује Бранка Торбица, из Сектора за пензијско осигурање Министарства рада и додаје да су стручне службе министарства и Фонда ПИО заједнички направиле упутство које је потом прослеђено свим филијалама.

НЕ ТРАЖЕ ПЕНЗИЈЕ НАЗАД

У СВИМ предметима у којима је укинута решење о праву на старосну пензију, исплата је обустављена само за убудуће и ни од кога се неће тражити повраћај исплаћених пензија, тврде у Фонду. А грађани који су тужили Фонд ПИО тврде да управо овим правилом Фонд признаје своју грешку "јер би у супротном тражили новац назад будући да није легално стечен".

<http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/ekonomija/aktuelno.239.html:425289-Svaki-treci-bezi-u-crno>

Сваки трећи бежи у "црно"

С. Б.

Чак 30 одсто бруто домаћег производа код нас се створи мимо пореских евиденција. Сузбијањем сиве економије порески приходи већи за 33 милијарде динара

МИМО пореских евиденција у Србији се створи 30 одсто бруто домаћег производа. Ово је утврдила студија о сивој економији УСАИД и Фондације за развој економске науке. Аналитичари су израчунали и да би Србија сузбијањем сиве економије могла да повећа пореске приходе за 33 милијарде динара, односно за око један одсто бруто домаћег производа у наредне три године.

Главни разлози за пословање у сивој економији, како се чуло у среду на представљању ове студије, јесу велико пореско оптерећење рада, сложене пореске процедуре, али и толерисање рада у сивој зони. Из угла Милица Бисић, саветнице министра финансија, међутим, већи проблем лежи у Закону о раду.

- Верујем да у нашим условима, због великог притиска на тржишту рада, и немогућности послодаваца да оптимизују број запослених по потреби, нису кључна пореска оптерећења - сматра Милица Бисић. - Порез на доходак није велик, 12 одсто, али када је реч о доприносима, не сме да се заборави да ти фондови имају недостатак новца. Смањење доприноса је немогуће без претходне реформе система осигурања.

ЛИЧНА ЗАРАДАДО краја године привреда ће све порезе и доприносе на зараде уплаћивати на један рачун, а Пореска управа ће их делити институцијама. Тада ће фирме добијати позив на број који ће морати да упишту и приликом исплата плата. Без њега банке неће моћи да дозволе исплату зарада. Милица Бисић је најавила и да ће се увести лична зарада предузетника. Тренутно, они на разлику између прихода и расхода плаћају и порезе и доприносе. Лични доходак предузетник ће сам себи одређивати и на њега ће плаћати и порезе и доприносе. На осталу разлику ће плаћати само порез.

Михаило Арандаренко, један од аутора студије, међутим, напомиње да су анкетирана предузећа неупоредиво чешће као главни узрок сиве економије наводили велико оптерећење зарада, од 30 до 50 одсто њих, а свега пет до десет одсто је за то кривило нефлексибилно тржиште рада.

- Потребно је смањити фискална оптерећења, али и унапредити рад инспекција. За сузбијање сиве економије су потребне системске мере - сматра професор Милојко Арсић. - Од пореза на додату вредност држава годишње губи између 600 до 800 милиона евра. У кратком року би, смањењем сиве економије, могла да повећа те приходе за 150 до 200 милиона евра, а у дужем периоду и за 300 до 400 милиона евра.

ФОТО-РОБОТ

КАДА би се цртао "фото-робот" просечне фирме из сиве зоне, то био заправо предузетеник, који послује око две године. Ради у грађевинском сектору и упошљава од пет до 19 радника. Сваки други пут избегава плаћање пореза на додату вредност.

У Железари Смедерево производња од 15. Априла

Ј. ИЛИЋ

Почетком наредне седмице стиже прва испорука сировина за покретање примарне производње, а висока пећ би требало да буде потпаљена половином априла

ПОЧЕТКОМ наредне седмице стиже прва испорука сировина за покретање примарне производње у Железари Смедерево, а висока пећ би требало да буде потпаљена половином априла. У теретну луку у Смедереву већ овог викенда могла би да почне да пристиже руда за челичану, кажу у синдикату АСНС.

- Руда, кокс и пелет су наручени, и очекује се да први контингент сировина стигне 25. марта, а након тога сукцесивно и преостале количине. Засад, наручене су сировине за производњу 117.000 тона слабова - каже Саша Чолић, главни повереник АСНС за Железару Смедерево.

Чолић каже да се, према начелном плану, паљење високе пећи број два, која је девет месеци на режиму тихог хода, очекује средином априла.

- План је да се пећ покрене 15. априла, и не очекују се никакви озбиљнији проблеми у технолошком поступку. Поводом тврдњи да фабрика нема кадар за овај подухват, и да су стручњаци отишли, желим да истакнем да Железара има едукован и стручан кадар, како у менаџменту тако и у погонима за безбедно и несметано покретање високе пећи - каже Чолић.

У Железару се до сада вратило око 2.000 од укупно 5.000 радника. То су радници из сектора набавке, железничог транспорта, погона Агломерација и Висока пећ, а на посао ће нешто касније бити позвани и запослени у Челичани, Топлој и Хладној ваљаоници, и на крају, радници фабрике белих лимова у Шабцу.

200 ПРИЈАВА ЗА ЈЕДНО МЕСТО

У ЧЕТВРТАК истиче рок за пријављивање на конкурс за пријем нових радника. Према речима Саше Чолића, до сада је пристигло чак 4.000 пријава за укупно 200 радних места. Осим инжењера металургије, машинства и електротехнике, највише се траже радници за рад на агрегатима за гвожђе, одржавање електропостројења, одржавање машинских склопова, хидраулике и пнеуматике.

Осмака 7.000 мање него прошле године

Синдикалци кажу да ће због тога бити 250 одељења мање и 500 професора без посла. – Министарство просвете: ниједна школа неће бити затворена и нико неће остати без посла

Осмака ове године има око 7.000 мање него лане – зато су се највише узнемирили наставници. Смањивање броја ученика и његове потенцијалне последице најактуелније су теме у просветним круговима.

– Толико ђака мање значи око 250 одељења мање, око 500 професора без посла и гашење десетак средњих школа. Основна идеја је да тражимо од Министарства просвете, науке и технолошког развоја да се прописан број ученика у одељењу смањи на 25, као што је у европској заједници, да бисмо наредних година пребродили ове потешкоће. Средњошколско образовање треба да постане обавезно, јер ми губимо око седам, осам процената деце која се не уписују даље и не настављају школовање после основне. Не мање важна тема је финансирање по ученику. Још не знамо шта је смисао тог закона, а знамо да је у Бугарској и Румунији примена таквог решења имала катастрофалне последице. Код нас за то нису створени предуслови. Није урађена рационализација мреже школа, јер и сада има 500 школа у Србији које имају три до пет ученика у једном одељењу. Сада дефинитивно отварамо тај проблем – казао је јуче за наш лист Драган Матијевић, председник Уније синдиката просветних радника.

У Синдикату образовања су закључили да ће „финансирање по ученику, на основу Закона о образовању и васпитању чија примена почиње од следеће године, направити катастрофу” у овдашњем образовању.

– Све је мање деце, а број просветних радника је исти. Проблем је што постоје школе са малим и великим бројем ђака у којима наставници раде исти посао и неће бити исто плаћени зато што једни имају више а други мање ученика. Проблем су закони о основном и средњем образовању. Биће говора и о лошем правилнику о оцењивању, који је већ у процедури измене. Разговараћемо и о кориговању коефицијената за обрачун зарада и о повећању минималне цене рада – објаснио је Милоје Вељовић, из Синдиката образовања Србије.

Да ове године Србија има око 7.000 осмака мање не споре просветне власти. Заправо синдикалци кажу да су овај алармантни податак чули од Зорана Костића, помоћника министра просвете, науке и технолошког развоја. Костић је јуче за „Политику” потврдио да је истина да има нешто више од 6.800 ученика осмог разреда мање него што их је било у прошлогодишњој генерацији, али и да је исто тако тачно да се сада не може прецизно израчунати колико ће због тога бити одељења мање у средњим школама.

– Још није завршен предлог плана уписа. Имамо још да завршимо Пожаревац, Београд и Војводину, а само је у Београду трећина средњих школа. Не можемо у овом тренутку да тврдимо колико ће бити одељења мање, али тврдим да ниједна школа неће бити затворена и ниједан наставник неће бити сто одсто технолошки вишак. Не знамо да ли ће неко бити делимично технолошки вишак и не можемо да сазнамо док не прође упис – одсечан је Костић.

Нама је и сада просек у одељењу око 22 ученика, напомиње помоћник министра просвете.

– О финансирању по ученику говоримо већ пет година, а сада се тек плаше да ће због тога неко остати без посла. Па хоће, они који нису послушали школе и нису обавили рационализацију – закључује помоћник министра просвете.

М. Симић-Миладиновић

<http://www.blic.rs/Vesti/Ekonomija/373183/Bugarin-Poziv-Rusima-da-ucestvuj-u-privatizaciji-u-Srbiji>

Бугарин: Позив Русима да учествују у приватизацији у Србији

Танјуг

Председник Привредне коморе Србије Милош Бугарин предао је данас у Москви представницима руског министарства индустрије и трговине листу од 45 српских предузећа у фази приватизације за која би руске компаније могле да буду заинтересоване.

То је изјавио потпредседник Владе Србије и министар спољне и унутрашње трговине и телекомуникација Расим Љајић, који је, преносећи новинарима резултате састанка са руском делегацијом, рекао да су представници руског министарства рекли да ће тај списак пројеката приватизације предати руској пословној заједници.

Љајић је истакао да Србија жели да заинтересује руске пословне људе и компаније да се укључе у процес приватизације у Србији.

Министар Љајић данас је боравио у радној посети Москви где је са руским званичницима разговарао о унапређењу привредних односа Србије и Руске Федерације и о могућностима за повећање обима робне размене, пре свега у пољопривредно-прехрамбеној сфери.

Српску делегацију, поред Љајића и Бугарина, чинили су и потпредседник Скупштине Србије и председник Посланичке групе пријатељства са Руском Федерацијом Ненад Поповић.

Нови закон о раду до краја године

До краја 2013. пред народним посланицима требало би да се нађе предлог новог закона о раду, којим ће бити обухваћене и усклађене четири групе интереса: радника, послодавца, државе и Европске уније, односно међународне заједнице, изјавио је јуче др Јован Кркобабић, потпредседник Владе Србије и министар рада, запошљавања и социјалне политике, на округлом столу, у организацији Савеза самосталних синдиката Србије (СССС), уз подршку Фондације „Фридрих Еберт“.

Кркобабић је рекао да је реч о изузетно сложеној материји. Сваки закон носи субјективитет онога ко га прави и чије интересе треба да брани, али уз нешто уступака могуће је постићи резултат прихватљив за све четири поменуте групе. Мора се заштитити интерес радничке класе, она мора да ради, иначе неће бити резултата, нагласио је Кркобабић. Сигурно да решење неће бити идеално, али радну групу треба допунити стручним људима и покушати да пронађемо симбиозу свих мишљења и интереса, рекао је потпредседник владе.

Председник СССС-а Љубиша Орбовић рекао је да је важећи закон донет 2005. и оценио да се измене закона о раду чине обично у првој години мандата владе, како би јавност на њих заборавила у наредне три године. „Шта добијемо изменама Закона о раду, да ли су то већа запосленост и инвестиције, или само већи профит послодавца“, запитао је Орбовић.

Нови закон предвиђа да се отпремнине исплаћују само за период који је запослени провео код последњег послодавца, напоменуо је председник СССС-а. Новина је и флексибилно запошљавање, односно рад на одређено време,

рекао је Орбовић и оценио да је то погубно за млађе људе, јер они неће имати сигурност и стабилност, и биће зависни од послодавца. Нејасно остаје и шта тачно значи увођење „рада у пару“, рекао је Орбовић, додавши да нема примедба на предложени рад на даљину.

Његош Потежица, потпредседник СССС-а, истакао је да је циљ новог закона да се обезбеде бољи услови рада, уз већи профит послодавца и средства за државу. Посебно, истакао је Потежица, треба заштитити труднице, породиље и мајке са децом са посебним потребама. Михаел

Ерке из Фондације „Фридрих Еберт“ рекао је да је кључна реч флексибилност и да је пред Србијом одлука за који ће модел да се определи – англосаксонски или континентални, односно скандинавски.

Покушавали смо и претходних година да донесемо измене Закона о раду и није било сагласности, али сада је дошао тај тренутак, казао је државни секретар

Министарства рада, запошљавања и социјалне политике Зоран Мартиновић. Како је навео, неопходно је наше прописе усагласити са европским стандардима, за побољшање инвестиционе климе и повећање запослености.

Председник Уније послодавца Србије Небојша Атанацковић рекао је да послодавци желе да чују шта синдикати мисле. Али, да бисмо применили скандинавски или континентални модел, морамо да имамо и привреду као у тим земљама, нагласио је Атанацковић и додао да су радници у Србији често робови послодавца, а послодавци „осуђени на раднике“, пошто је веома тешко раскинути уговор о раду. Управо то спречава послодавце да масовније запошљавају, истакао је председник УПС-а.

Б. Билбија

Решење неће бити идеално, али ћемо покушати да пронађемо симбиозу интереса, рекао Јован Кркобабић

Danas.rs

http://www.danas.rs/danasrs/drustvo/katanac_za_seoske_skole.55.html?news_id=257690

Синдикати траже укидање новог начина финансирања образовања

Катанац за сеоске школе

АУТОР: В. А.

Београд - Синдикат образовања Србије и Унија синдиката просветних радника Србије затражили су од Министарства просвете да одустане од преласка на систем финансирања по броју ученика или да његову примену одложи за најмање 10 година. Председник Синдиката образовања Србије Бранислав Павловић је подсетио да би нови систем финансирања

образовања требало да стартује од школске 2014-2015. године, али да је он потпуно неодржив у садашњој економској ситуацији.

- Финансирање по глави ученика је измислила Светска банка како би се драстично смањио број запослених у образовању у сиромашним земљама. Он је у многим земљама у окружењу дао катастрофалне резултате. У Бугарској је у другој години примене око 20 одсто учитеља остало без посла, а многе школе су затворене. Слично је било и у Румунији, док је у Словенији тај систем напуштен. У Србији има много сеоских школа са малим бројем ученика, а да се оне не би угасиле, потребно је направити доста изузетака од овог модела - рекао је Павловић на јучерашњој конференцији за новинаре.

Јасна Јанковић из Уније синдиката просветних радника каже да би пре преласка на финансирање „пер capita“ требало смањити број ђака у одељењима на 25, као што предвиђа Стратегија образовања Србије.

На хиљаде одељења са по 15 ученика

- Србија има на хиљаде одељења у којима је до 15 ученика, а по новом систему финансирања све те школе би морале да буду затворене. Министарство просвете није урадило нацрт новог система финансирања о коме би морали да се изјасне запослени у просвети - упозорила је Јасна Јанковић.

ДОДАТАК - ФОРУМ

Рок за корекцију минималне цене рада истекао још 1. марта

Мало и за аскетски живот

АУТОР: ЛЈИЛЈАНА БУКВИЋ

Минимална зарада у Србији тренутно је 19.320 динара, а то је довољно да се подмире потребе једног аскетског живота, довољно за хлеб, млеко, рачуне и нешто ситно преко тога. Сасвим логично је што синдикати инсистирају да се 115 динара по радном сату, утврђених прошле године, сада повећа на 130 динара. Међутим, ни са том минималном ценом рада у Србији тешко може да се рачуна на нормалан живот. Да не говоримо о оним стотинама хиљада незапослених који годинама чаме на евиденцији Националне службе за запошљавање, и стотинама хиљада оних других који раде на црно, или добијају мање од минималца. Ако бисмо пратили инфлацију од 13 одсто, онда би цену рада требало кориговати у складу с тим. С друге стране очајни привредни показатељи у које економисти упиру прстом говоре да новца нема - индустријска производња је мања готово три одсто, а БДП је у паду два одсто. Приликом представљања новог броја часописа МАТ економиста Стојан Стаменковић је рекао да нема економског основа да се повећа минимална цена рада јер би резултат тога било повећање потрошачких цена, а последица тога била би и додатна отпуштања радника.

Међутим, економиста Горан Николић каже за Форум да за повећање минималне цене рада има аргумената и за и против.

- Ако повећате цену рада, терате неке предузетнике у сиву зону, јер они због повећаних доприноса неће моћи да пријављују раднике. Подизање цене рада у једној делатности утиче и на све остале. С друге стране, 20.000 динара никако није довољно за живот - каже Николић. Он верује да ће трипартитни СЕС решити проблем цене рада, као што се то и раније дешавало.

СЕС, коме је законом припала част да два пута годишње са инфлацијом усклађује минималну цену рада, и овог пута би требало да каже хоће ли бити повећања са 115 динара (по сату) или не. Рок за ту одлуку истекао је још 1. марта, а назнака да ће се то десити у скорије време нема. Проблем је у новом саставу СЕС-а и немогућности синдиката и послодаваца да седну за сто са представницима државе и о томе разговарају. Кочи, што није ништа ново, то што, бар тако кажу у синдикатима, "држава има тренутно преча посла", а Савез самосталних синдиката и УГС Независност траже повећање. Први на 130 динара, други за минимум пет до 10 одсто.

Представници Удружења послодаваца Србије сматрају да у првој половини ове године не би требало повећавати минималну цену рада, јер се за то нису стекли услови у привреди и да би у овом моменту повећање минималне цене за само три динара (по сату) повећало намете послодавцима за неких 56 милиона евра. С обзиром на то да су "натезања" на нивоу СЕС-а око минималне цене рада из године у године све већа (о томе уосталом готово једино и расправљају), поставља се питање не би ли се минималац код нас могао уредити на неки други начин.

У јануару 2013. од 27 земаља ЕУ чак у 20 постоји законом предвиђена минимална цена рада. Минималац имају Француска, Шпанија, али и Грчка, Румунија, Бугарска, па и Хрватска. Креће се од 157, колико је у Румунији до 1.874 евра бруто, колико је у Луксембургу.

Немачка, као и Кипар и Македонија, минималну цену рада одређују посебним уговорима у зависности од сектора. Чак ни таква врста одређивања не постоји у Данској, Швајцарској, Италији, Аустрији, Финској, Норвешкој, Исланду. У овим државама минимална цена рада одређује се на нивоу компаније, или чак индивидуалног уговора радника са послодавцем.

Опција да се минимална цена рада у Србији уреди на неки други начин, на пример као у Немачкој, није баш реална. Јован Протић из Међународне организације рада каже за Форум да је у Немачкој то решено на гранском нивоу, а да код нас једва да постоје два колективна уговора да ваљају, односно да се поштују.

- Раст БДП би у нормалним околностима требало да буде основица за раст минималне цене рада. С друге стране, свесни смо да постоји инфлација и да и синдикати и послодавци имају разлоге због којих желе, односно не желе повећање. То треба да се реши на нивоу социјалног дијалога, каже Протић.

Социјално-економски савет је зато, сматра наш саговорник, најбоља институција у којој треба да се расправља на ову тему.

- Једино ту има смисла разговарати о минималној цени рада. Ту синдикати, послодавци и држава треба да договоре да ли има или не простора за повећање, напомиње Јован Протић.

Један евро као "параметар"

Минимална цена рада је почетком јануара 2008. била 70 динара, у тренутку када је један евро вредео 80 динара. Те јесени минималац је скочио на 78 динара. Крајем године десила се криза, која се одмах пресликала на социјално-економску слику Србије и почела су натезања међу социјалним партнерима. У јануару 2009. минималац је подигнут на 87 динара и онда

готово годину и по дана није могло да се нађе решење. Синдикати су тражили 100 динара по сату, послодавци нису пристајали на више од 92 динара, а пресекла је држава априла прошле године и одлучила да минималац буде 95 динара. За то време евро је "ижџикљао" на више од 105 динара, стандард је падао, а цена рада је тек недавно, без икакве најаве од стране државе, подигнута најпре на 102, а потом и на 115 динара.

За све већи број корисника социјалне заштите издваја се укупно и појединачно значајно мање средстава

Буџет и спора власт ограничавају Закон

АУТОР: МИЛИЦА РАДЕНКОВИЋ

Број корисника социјалне заштите битно је повећан у односу на претходну годину, док су средства која се из буџета издвајају за ову намену смањена. Доношењем новог Закона о социјалној заштити створени су услови да знатно већи број људи буде обухваћен, па је тако број корисника у 2011. години био 584.828, а 2012. оквирно 700.000.

Истовремено, иако је у време доношења новог закона процењено да ће услед повећања броја корисника бити потребно издвојити 75 одсто више средстава него пре, до тога није дошло.

Планирано издвајање из буџета у 2011. године било је 10,4 одсто, 2012. године 9,8 одсто, а за текућу 2013. годину планирано је да се издвоји 9,4 одсто, што говори о изузетној несразмери која, по речима наших саговорника, угрожава и саму примену Закона.

- Последица оволике несразмере између броја корисника и новца који је издвојен јесте та да многе категорије или неће добити социјалну заштиту или ће бити смањен износ који добијају, каже за Форум Ранка Савић, заменица председнице Одбора за рад, социјална питања, друштвену укљученост и смањење сиромаштва Скупштине Србије. Она додаје да је све већи број хуманитарних акција које се свакодневно покрећу упоредо са "навалом на синдикате који су под притиском да преузму део социјалне функције државе" јасан доказ да у тренутним околностима "држава није у стању да сервисира све потребе угрожених грађана".

На другој страни, Маја Стојановић, програмска директорка Грађанских иницијатива, НВО која је заједно са локалним партнерима пратила примену Закона о социјалној заштити, поред смањена буџета који угрожава примену Закона, проблем види и у спорости доношења подзаконских аката, као и у нециљаном трошењу постојећих средстава.

- Већ скоро годину и по дана чекамо доношење подзаконских аката, чиме се ствара вакуум у коме се закон не примењује на прави начин, што значи да многи којима је потребна социјална заштита остају ускраћени, истиче Стојановићева. По њеном мишљењу, Закон који је донесен је добар, јер поред тога што обухвата већи број људи којима је потребна социјална заштита, подразумева и плурализам услуга.

- То значи да одређене организације, као што је Свратиште у Београду, које помаже најугроженијој деци која живе или раде на улици, могу да буду дефинисане као пружаоци социјалних услуга, чиме се онда и системски решава проблем њиховог финансирања. Међутим, то није могуће без доношења подзаконских аката, и онда настаје ситуација да сваке године Свратиште има проблем са системским финансирањем рада, каже Стојановићева.

Други проблем у постојећем систему социјалне заштите, како истиче, јесте и нестратешко трошење постојећег новца.

- Веома често имамо примере равне социјалне заштите. Примера ради, локалне самоуправе донирају свим ђацима неке школе уџбенике или компјутере. На тај начин троши се новац на све, уместо да се употреби за ону децу која су стварно социјално угрожена и до којих због оваквог трошења помоћ можда и не стигне, каже наже саговорница.

Као први корак ка системском и дугорочном решавању нагомиланих проблема у сфери социјалне заштите наше саговорнице истичу израду имовинских, односно социјалних карти.

- Ми немамо праву социјалну слику у Србији. Иако знамо оквиран број угрожених, не знамо појединачно њихов прави профил. Имовинске карте су неопходне да бисмо видели коме је стварно потребна социјална помоћ и како бисмо били сигурни да новац иде у праве руке. Истовремено, то би довело и до рационализације трошкова у условима кад ионако нема довољно новца, објашњава Савићева.

Слично мишљење дели и Маја Стојановић, али и додаје да "социјалне карте треба да пруже свеобухватан социјални профил и као такве не да квалификују некога за једну врсту помоћи, као што се то најављује са енергетским картама које би донеле олакшице за плаћање струје и гаса, већ за све олакшице које су потребне."

Социјална помоћ није вечна

"Држава заједно са организацијама цивилног друштва треба да ради на стратегијама које би помогле да људи што пре изађу из система социјалне заштите јер социјална помоћ не може доживотно да се прима. Начини су многобројни, од психолошке подршке, преко помоћи при запошљавању до развоја социјалног предузетништва", каже Маја Стојановић

Скоро половина трошкова оде на храну

Републички завод за статистику објавио је да су издаци за личну потрошњу домаћинства у Србији у четвртом кварталу 2012. износили 51.805 динара, од чега се највише, односно 43,9 одсто троши на храну и безалкохолна пића. Подаци РЗС показују да се за становање, воду, електричну енергију, гас и остала горива троши 16,2 одсто, транспорт 7,1 одсто, алкохолна пића и дуван 5,4 одсто, здравље 4,6 одсто и одећу и обућу 4,4 одсто. У овом периоду просечна месечна расположива средства по домаћинству износила су 49.907 динара.

Оно друштво које на дуже стазе дозволи да веће групе не могу да обезбеђују свој егзистенцијални минимум осуђено је на пропаст

Колективни уговори или законски минималац?

АУТОР: ДР МИХАЕЛ ЕРКЕ

Чињеница да фирме често радницима дају плате за пуно радно време, а да такве зараде не омогућују задовољавање ни основних потреба запослених, јесте довољан и јасан аргумент против садашњег економског система.

Иако систем покушава да се легитимише кроз тезу о обезбеђивању "благостања за све", он није у могућности (или то није његова идеја) да гарантује основне потребе за оне који су подређени. То чини тек онда када интервенишу екстерне снаге, држава или синдикати, и ограниче "слободну игру тржишних сила", тако што у форми колективних уговора или законских одређених минималних доходака постављају доњу границу испод које се не сме ићи.

По неокласичној теорији равнотежни ниво дохотка се одређује у тачки у којој се крива понуде и потражње укрштају на тржишту рада. Ако су дохоци због колективних уговора или законских минималаца изнад нивоа равнотеже, смањиће се потражња за радом и настаје "недобровољна" незапосленост. Треба приметити да се равнотежни ниво дохотка, такође на дуже стазе, може задржати на толико ниском нивоу (теоретски је могуће и око нуле) да не обезбеђује егзистенцијални минимум за раднике. Наравно, друштво које на дуже стазе дозволи да веће групе нису у стању да обезбеђују свој егзистенцијални минимум осуђено је на пропаст.

Међутим, осим основног моралног или друштвеног аргумента у прилог уговорних или законских доњих граница за дохотке ту су још и економски аргументи.

Као прво, дохоци без одређених минималаца одражавају се негативно на технолошке и организационе иновације. Оне растеређују предузећа од рационализација, модернизовања или инвестиција у образовање радне снаге. Високи дохоци, напротив, делују као бич продуктивности, јер приморавају предузећа на континуиране иновације.

Друго, дохоци нису само трошкови него и основа куповне моћи, што сутерише кејнзијански аргумент. Када агрегатна куповна моћ није довољна да апсорбује произведене производе и услуге, постоји опасност од вишка производње или кризе недовољне тражње. Отуда би сваки предузетник требало да буде заинтересован да сва предузећа плаћају што веће дохотке - осим његовог предузећа.

Треће, уговорна или законска минимална граница јесте предуслов за фер тржишну утакмицу. Она спречава да предузећа развијају пословне "моделе" који иду у правцу пљачкања не само радника него и државе. Ово се дешава онда када запослени, који не могу да живе од својих прихода, постају корисници државне подршке.

Дакле, није питање да ли треба да постоје обавезна законска минимална примања, него да ли су бољи уговорни или законски минималци. Одговор на ово питање углавном зависи од снаге синдиката. Када су синдикати јаки и када уговори које они потписују важе за све економске секторе, тада законски одређени минималци нису ни потребни.

А познато је то и да мале плате не погађају све запослене у истом обиму. Оне погађају драстичније жене него мушкарце, странце или припаднике мањина него припаднике већинског становништва, млађе него старије, становнике јужне, источне Србије или источне Немачке више него становнике Београда или Франкфурта. Законски прописани минималци штите пре свега посебно рањиве групе становништва. Тако доприносе, иако још не правичној, расподели шанси и терета.

Пример Немачке

У Немачкој су сами синдикати дуго били против минималаца, јер су то видели као повреду права "аутономије преговарања". Ипак, ова ситуација се сада променила. Данас је кроз колективне уговоре заштићено само 60 процената запослених, а 20 одсто њих добијају екстремно ниске плате, тако да је увођење минималне зараде за оне запослене који нису заштићени колективним уговорима неопходно.

Кладово, Мајданпек: Минималац и за прековремени рад

АУТОР: ЈЕЛЕНА БУЈДИЋ КРЕЧКОВИЋ

Према статистичким подацима, просечна јануарска плата у Србији износила је 39.137,00 динара. Тако посматрано, запослени у општинама Кладово, Мајданпек и Бор зарађивали су више од републичког просека - од 43 хиљаде у Кладову до 50 хиљада у Бору. Наравно, у просеку.

У Бору и Мајданпеку на просечну плату која се појављује у статистици и те како утиче учешће запослених у Рударско-топионичарском басену Бор, где је просек око 69 хиљада динара, а у Кладову ту улогу преузима Хидроелектрана "Бердап 1", где плате такође премашују републички просек, а ни оне шестоцифрене нису реткост. Иако на први поглед ове општине источне Србије делују као Елдорадо, не треба бити статистичар па срачунати да у овим срединама живе и они којима је и минималац од 20.010,00 динара недостижан, будући да раде за петнаестак хиљада динара.

- Моја плата је близу државног минималца иако је дуго била испод. Тешко је да се преживи са тако малом платом, скоро и немогуће - прича радница једног од мајданпечких предузећа које се финансира средствима буџета општине .

- Има дана када радим и више од осам сати дневно, али за то немам никакву повишицу. Скоро свакодневно вучем тешке гајбе са робом из магацина и у магацин и за то нисам плаћена посебно. Моја плата је неколико хиљада динара испод минималца - искуство је раднице једне од приватних продавница мешовите робе, такође у Мајданпеку.

- Радим у јавном предузећу и надао сам се да ћемо имати макар нешто више од минимума, међутим моја плата је тачно толика. Дешава се да нас позову на посао и ван радног времена, али нам за то не уплаћују прековремено, већ добијамо нормалну минималну плату - каже радник једне јавне мајданпечке општинске установе.

Иако им није нимало лако да са минималцем или петнаестак хиљада саставе од првог до првог, нико од њих није желео да "прича за новине" представљајући се именом и презименом, страхујући од могућих последица. На евиденцији незапослених у Мајданпеку је око две хиљаде људи, па је најчешћи одговор приватних послодаваца "ако ти не одговара, има пуно других који ће радити за ову плату".

- Уговори на одређено време нови су "изум" послодаваца који на тај начин запослене "опомињу" да лако и брзо могу да остану без радног места. А како је данас тешко доћи до радног места, онда не чуди што један део послодаваца не поштује закон и не исплаћује минималац, каже за Форум председник ОБ СССС за општине Мајданпек, Неготин и Кладово, Дејан Матејевић, који проблем види и у синдикалном (не)организовању радника у приватном сектору.

- Право је питање да ли се поштује исплата минималца. Незванични је податак да је на пример у трговини, бар у општини Мајданпек, плата око 15 хиљада динара, а да је у појединим општинским јавним предузећима постигнут договор да се на одређен начин дође до минималца, наводи Матејевић, који посебно истиче да је садашњи износ минималца далеко од

потрошаче корпе. Трошкови живота су од прошле године значајно порасли и многи радници муку муче да прегурају месец.

Као и у суседној мајданпечкој и у општини Кладово ситуација је слична, сазнајемо у повереништву Самосталног синдиката ове подунавске општине. Приватни послодавци нису "одушевљени" синдикалним организовањем и дају себи за право да не исплате минималац радницима. "Ако ти нећеш, има ко хоће" одговор је који може да се чује на примедбе на висину плате у општини у којој је по подацима НСЗ 2.239 незапослених лица, при чему је четвртина млађих од 30 година.

- Распон у платама је од 15 до 100 хиљада динара, с тим да најмање зарађују радници у трговини, а највише запослени у ХЕ "Бердап 1", тако да сликовито речено сви једемо сарму, додуше неки само купус, а неки месо - прича Бранко Мајкановић из повереништва Самосталног синдиката у Кладову, који као и његов колега из Мајданпека сматра да минимална цена рада треба да буде већа.

- Бар 30 процената треба да буде већа, јер садашњи износ је девалвиран и требало би га повећати јер су порасли трошкови живота у претходној години. Такође, треба пронаћи начин да послодавци поштују закон и исплаћују радницима минималну зараду, односно утврђени законски минимум, каже Мајкановић.

У Кладову ипак није све тако црно, будући да у три приватизоване фирме постоје потписани колективни уговори, које приватни послодавци поштују. У кладовском бродоградилушту, ПТК Кључ и Бердап туристу плате су солидне, а обавезе предвиђене колективним уговором се поштују.

- Све могуће проблеме елиминисали су у старту договором са синдикатом и израдом и потписивањем колективног уговора. Ови послодавци заступају тезу да им је у интересу да се ради, а не да се штрајкује, па се зато у ове три кладовске фирме и ради и зарађује више од минималца - сазнајемо од Мајкановића.

Међу послодавцима није било оних спремних да причају на ову тему, правдајући се да је стање у привреди и даље веома лоше и да би свако даље оптерећивање предузетника, а под тим подразумевају повећање плата запосленима представљало велико оптерећење за пословање. А радницима са минималцем, па и онима са просечном платом било где у Србији живот са таквима примањима и даље ће бити озбиљан изазов.

Ужице: Заштита буџета или радника

Послодавци би били најсрећнији када би запосленима месечно исплаћивали свега 5.000 динара

АУТОР: НЕНАД КОВАЧЕВИЋ

- И поред тога што својим износом вређа људско достојанство, минимална зарада, како поручују представници синдиката, јесте веома важна заштитна категорија за запослене, посебно у условима рецесије. Стручњаци пак сматрају да је она важнија за буџет него за запослене, јер представља минималну основу за убирање пореза и наплату доприноса, док привредници поручују да је то превазиђена категорија и да јој је алтернатива у ефикасној држави која би требало да се избори са сивом економијом.

На подручју Златиборског округа нема података о томе колико радника прима минимални износ зараде, нити у колико предузећа се он исплаћује. То је, како за Форум наводи Петрашин Друловић, председник Већа Самосталног синдиката за тај округ, веома тешко и проценити, јер многи власници малих предузећа не дозвољавају својим радницима синдикалну активност. Ни у Регионалној привредној комори (РПК) Ужица не усуђују се да понуде тражену процену, јер како наводе, та асоцијација нема инструмената за прикупљање таквих података нити је то у њеној надлежности.

Истакавши да би "наши послодавци били најсрећнији када би запосленима месечно исплаћивали свега 5.000 динара", Петрашин Друловић, председник Самосталног синдиката за Златиборски округ, сматра да је добро што постоји категорија минималца, иако је она испод границе егзистенцијалног минимума. Он за Форум истиче да су најугроженији млади, који раде у фирмама са неколико запослених, у трафикама, бутицима и мањим продавницама, које послодавци мењању на два или три месеца.

- Дешава се да су радници принуђени да потпишу да примају минималац, иако им власници исплаћују много мање суме, а неки месецима раде без икакве надокнаде. Радници са таквим проблемима обраћају нам се тек кад добију отказ, а како су многи од њих потписали да примају минималне зараде, нема основа за покретање судског спора, указује Друловић. Он објашњава да великом броју таквих радника, уместо загарантоване минималне зараде, власници уплаћују од 15.000 до 16.000 динара месечно, а потом истиче да су људи принуђени и на такве сурове услове рада, због кризе и све мањег броја радних места.

- Невероватно јесте и то што послодавци желе да снизе и тако ниску цену рада. Они у томе и успевају, али перфидно, што је тешко доказати. Пре извесног времена долазила нам је радница и пожалила се да прима 15.000 динара и да је била принуђена да потпише документ у коме је наведено да прима минималац од 20.000 динара и да на ту основицу послодавац плаћа порезе и доприносе. То је израбљивање до бесвести, а ко преживи - причаће, поручује Друловић и додаје да у великим привредним системима то није пракса, јер су они под сталним надзором и притиском синдиката.

Драгомир Папић, директор РПК Ужице, сматра да је минималац заштитни механизам, али само за буџет, односно инструмент који држави омогућава да убира обавезни порез, те да није њега, издвајање за зараде било би и ниже.

- С друге стране, кад је последњи пут повећан износ минималне цене рада, привредници у нашем региону били су забринути да ли ће моћи да исплате и тај износ, као и увећане порезе и доприносе, у условима лоше ликвидности и то посебно у предузећима металске и текстилне индустрије, каже Папић.

Раде Љубојевић, власник фирме Сирогојно компани и један од оснивача Пословног клуба западна Србија, који окупља привреднике и власнике компанија из тог дела наше земље, оцењује да је минимална зарада превазиђена категорија.

- Минималац може бити најмањи износ зараде на који се морају платити порези и доприноси, али као категорија за исплату личних дохода, као обрачунска категорија, потпуно је превазиђен, казао је за Форум Љубојевић, а потом навео да синдикати не би требало да одлучују о висини минималне цене рада.

- Не би ваљало да запослени, без обзира на то да ли је радио осам сати или није радио, на тај начин обезбеђује приход, истакао је Љубојевић и додао да је минималац нека врста "политичке и популистичке категорије" и нуди јој алтернативу:

- Потребна је ефикасна контрола послодаваца како би се утврдило да ли уплаћују порезе и доприносе. Невероватно је да запослени буду у фирми три или шест месеци, па и дуже, а да им нису исплаћене плате. То је лаж. Алтернатива минималцу је сузбијање сиве економије, јер минималац јесте извор сиве економије, поручио је Љубојевић.

Феномен просечних зарада

Већ извесно време уочен је феномен чудних просечних зарада у Златиборском округу. Примера ради, у Ариљу, у коме је веома развијен приватни сектор, просечне зараде су најниже и у децембру прошле године, у бруто износу, биле су 33.924 динара. То је, према сазнањима Данаса, последица приказивања да запослени, посебно у хладњачама и мањим текстилним фирмама, примају минималац, а остатак им се исплаћује из добити, због мањег пореза који је 15 одсто и отуда статистички податак о тако ниским зарадама. Истовремено, у Прибоју, у коме скоро да не постоји приватно предузетништво, просечна плата је 54.993 динара, али она је заправо просек исплаћених зарада у здравству, просвети, полицији и другим државним и локалним јавним предузећима и установама.

Суботица: Синдикати каскају за временом

АУТОР: ВЕСЕЛА ЛАЛОШ

Милан Поповић, председник суботичког Самосталног синдиката, наводи да би решавање проблема минималца требало почети од уређивања пореза и доприноса.

Мислим да би држава претходно морала да смањи порезе и доприносе, који представљају велико оптерећење за послодавце. Рецимо, у Мађарској издвајања фирми се крећу око 40 одсто, док су код нас она чак до 70 одсто. Тек када би се то изменило, било би много лакше изборити се за нову минималну цену рада, која би по мом мишљењу требало да износи 30 хиљада динара, а не да буде повећана само до нивоа пораста инфлације, каже Поповић. Он мисли да држава не би ништа губила са смањивањем доприноса, јер би се новац поново враћао у оптицај кроз потрошњу. А у тренутној ситуацији синдикати ће тешко издејствовати корекцију цене рада.

- Иако синдикат тражи корекцију само за висину инфлације, која се иначе уважава при промени свих комуналних цена услуга, послодавци ће тешко пристати на то, јер ни Влада није спремна на то. То би значило и неопходност ребаланса буџета, којим није ни предвиђено повећање цене рада, и стога се не може ни очекивати да послодавци морају да пристану, каже Поповић. Он сматра да синдикати у Србији каскају за временом, и ситуацијом, те да су показали да не разумеју ситуацију онда када су одбили да се одазову позиву међународних синдикалаца на глобални протест.

- Зато мислим да ће се минималац битније променити, јер синдикат нема снагу да то издејствује, а није у позицији да врши притисак на послодавце. Мислим да би само масовни излазак на улице радника могао нешто променити, када би се показало да су радници одлучни и уједињени, закључује Поповић.

Да цену рада свакако треба повећати, сагласна је и председница Самосталног синдиката Суботичке млекаре Јелена Нимчевић.

- То треба урадити и због интереса радника, али и због одржавања производње у привреди. Наиме, цена потрошачке корпе је сада толико висока да је радницима све теже да обезбеде и оно најнеопходније - струју, воду, основне животне намирнице, чије су цене одавно повећане. Мислим да сви требају бити свесни да и привреда губи у оваквој ситуацији, са оваквим односом снага и оваквим стандардом највећег броја грађана. Њихова куповна моћ је све мања, и то се на тржишту и те како осети, те је све теже продати оно што се произведе. Послодавци се, међутим, одбијајући да повећавају плате, ваде на кризу, али она траје већ другу деценију, управо захваљујући њима и њиховом нереалном ставу према односу надница и профита. Због тога је створена велика неравнотежа, профити су превелики, а зараде радника премале. Мора се у томе наћи одрживи однос, јер ће једног дана доћи до пуцања. Лично, наше послодавце не препознајем као озбиљне партнере, јер њихова брига једино о високим профитима доказује да ни најмање не воде рачуна о онима који стварају профит, а поготово не о томе да они буду задовољни у том процесу, што је важан фактор у одржању производне и тржишне стабилности, каже Јелена Нимчевић.

Проблеми око повећања минималне цене рада и односа Владе према том питању последица су понижавајућег положаја света рада у односу на свет капитала, каже социолог из Суботице Душан Торбица.

- Са сваком променом закона и са сваком уредбом, радничка права су мања и тања, а и оно што је преостало ретко се поштује. Често се не поштује ни колективни уговор, а доста је фирми који га уопште и немају. Ту је још проблем хиљада радника запослених код малих послодаваца који се не могу, или могу веома тешко синдикално организовати да би заштитили своја права. С друге стране, правне институције се врло мало баве кршењем радних права, па послодавци, и приватни и они у друштвеним предузећима, имају широко отворени простор за различите злоупотребе. А минимална цена рада, која је толико мала да не задовољава ни елементарне животне трошкове, уз све поменуто предмет је дебате, збора и договора социјалних партнера и најчешће предмет спора. Да невоља буде већа, представници државе нису ни били присутни на последњој седници СЕС-а, па самим тим о минималној цени рада није ни разговарано, то јест седница није ни одржана, наводи Торбица.

Интерес "свете власти"

Социолог Душан Торбица подсећа да су у СЕС-у од три представника Владе два члана из леве политичко-идеолошке оријентације, у чијим темељима је идеја и пракса социјалне правде, али то очито ништа не значи. "Није ништа ново да су представници послодаваца против повећања минималца. Међутим, посебан је проблем и то што држава није тек посредник у дијалогу, она је и послодавац запосленима у државним и парадржавним предузећима и сходно томе има интерес да се не повећава. Тако се по ко зна који пут поклапају интереси послодаваца и државе, а на штету синдиката и радника. Свет капитала уз подршку свете власти увек је побеђивао свет рада, закључује Торбица.

Социјални програм осуђен на неуспех

АУТОР: АЛЕКСАНДАР МИЛОШЕВИЋ

За недељу дана Влада Србије ће објавити позив за добровољно учешће радника Јата у социјалном програму за одлазак из фирме, али изгледа да је покушај да се радна снага у националном авиопревознику на овај начин смањи за 600 људи унапред лишена шанси за успех.

Тачка програма која је до сада добила највише медијске пажње, иако ништа још званично није објављено, јесте накнада за одлазак од 300 евра по години радног стажа. Таква накнада, али и остале одредбе социјалног програма, запосленима не одговарају, због чега се очекује врло мали одзив.

Због тога, у јавности су се већ појавиле спекулације да би држава могла да побољша своју понуду радницима, да се не би догодило да прекобројна радна снага постане кочница преговорима са авио-гигантом Етихад из Уједињених Арапских Емирата, који би, према очекивањима, требало да преузме мањински пакет Јат ервејза, али и комплетно управљање компанијом, под условом да се претходно реши питање вишка запослених. У синдикатима Јата не крију незадовољство актуелном понудом државе, али не желе да нагађају колико би потенцијал за аранжман са Етихадом могао да одобровољи Владу да им понуди примамљивији социјални програм.

Како за Форум објашњава Мира Микарић, председница Синдиката комерцијалних и економско правних радника Јата (КЕПР), од четири понуђене опције програма само једна предвиђа отпремнине од 300 евра, док су остале мање повољне, због чега она мисли да ће се за одлазак пријавити мали број радника.

- Према предложеном програму, запослени коме недостаје до две године до првог услова за пензију добија отпремнину у износу једне трећине зараде за првих десет година стажа плус по једну четвртину зараде за остале године и добија право на новчану накнаду на терет Националне службе за запошљавање. На пример, ако радник има 28 година стажа, отпремнина износи око 4.000 евра, уз још две године накнаде у НСЗ-у. То је за радника исто као да га је послодавац прогласио технолошким вишком и зато се раднику не исплати да одлази добровољно, објашњава Микарићева.

Радницима који имају више од 10 година радног стажа биће понуђено или 10 просечних републичких зарада или 300 евра по години стажа. Тим радницима неће бити понуђена новчана накнада преко НСЗ, а отпремнине ће им се исплаћивати по средњем курсу евра на дан достављања спискова.

На крају, ту је и опција за запослене којима недостаје пет година до првог услова за пензију. Њима се нуди шест бруто зарада и 65 одсто бруто просечне плате у Републици, што је око 30.000 динара у наредних пет година, без пензионог и здравственог осигурања.

- Запрепашћујуће је да је Влада усвојила Програм рада компаније у 2013. години у коме је предвиђено 6,5 милиона евра за отпремнине запосленима, а после тога нуди знатно мања средства којима се не обезбеђује стимулативни приступ решавању вишка запослених. Под овим

условима пријавиће се само они запослени који имају другу опцију за запошљавање или из личних или породичних разлога нису у стању да раде и даље - сматрају у КЕПР-у, додајући да је став синдиката да је то "апсолутно неодговарајућа понуда запосленима и да треба да се поново размотри предлог КЕПР-а који је на време упућен генералном директору Јата и Радној групи, а који се базира на условима под којим је спроведен претходни програм 2009. године".

У синдикату додају и да Влада не сме да се позива на договор са репрезентативним синдикатима, "јер није испоштована процедура на Социјално-економском савету, а Конфедерација самосталних синдиката као репрезентативна асоцијација није свој став дала".

Микарићева није желела да се изјашњава о хипотетичкој могућности да социјални програм буде побољшан због преговора са емиратском авио-компанијом, додајући да министар финансија Млађан Динкић крајем месеца тек треба да путује на преговоре о доласку Етихада.

У Самосталном синдикату саобраћајних пилота Србије такође нису хтели да говоре о могућностима за измену социјалног програма (који њихове чланове ионако најмање погађа, јер нити су пилоти вишак, нити су им отпремнине од 300 евра по години стажа релевантне), али кажу да су задовољни радом Владе на довођењу арапског стратешког партнера.

- Ово је први пут да Влада у потпуности сноси трошкове плата у Јату и ми смо им захвални на томе. С друге стране, ми још не знамо које ће све категорије запослених дотаћи социјални програм, који још није званично објављен. У вези тога, министарству смо поставили одређена питања у вези бенефицираног радног стажа и чекамо одговор. Имамо велика очекивања од доласка Етихада, како би Јат поново постао компанија која саобраћа на интерконтиненталним линијама - каже за Форум Борис Вранеш, члан Извршног одбора синдиката пилота.

Према његовим речима, Јат Етихаду може да понуди вредан пилотски кадар, јер се, како каже, сматра да један искусан пилот вреди 400.000 долара, што значи да само пилотске лиценце Јатових пилота Етихаду доносе 65 милиона долара. Претходних дана појавиле су се индикације да би Етихад после преузимања Јата, пилотску базу оформио у Емиратима, али Вранеш каже да то њима не представља проблем, јер они имају велики број кадрова који су већ сада у том региону, па чак и у Етихаду.

- Очекујемо повратак летова за Њујорк, Чикаго, Кину и Аустралију, што би Јат учинило јединственим на Балкану. То немају ни Румунија ни Бугарска па ни северна Грчка. То ће омогућити преусмеравање саобраћаја који би ишао преко Београда - каже Вранеш.

Помоћник министра саобраћаја Милутин Поповић није могао да коментарише ситуацију око преговора са Етихадом и социјалног програма, јер је био на преговорима са делегацијом Ербаса у Београду.

Седам година за образовање пилота

Према речима Вранеша, долазак Етихада, односно повећање обима саобраћаја, могли би да произведу и проблеме због недостатка нових пилотских кадрова. Наиме, како каже Вранеш, за образовање једног капетана потребно је око седам година, а тренутно их нема довољно.

У којој мери се запослени на националним телевизијама синдикално организују

На РТС-у више чланова синдиката него о запослених

АУТОР: БОЈАН ЦВЕЈИЋ

Ни на једној комерцијалној телевизији са националном фреквенцијом у Србији не постоје организовани синдикати, иако њихово деловање није званично забрањено, речено је за Форум у телевизијама Пинк, Прва, Б92 и Хепи. С друге стране, на медијском јавном сервису, односно Радио-телевизији Србије делују чак четири синдиката, који броје скоро 4.000 чланова, што је знатно већи број од укупног броја запослених у тој кући.

На РТС-у постоје четири синдиката - Самостална синдикална организација РТС, Синдикат РТС Независност, Независни струковни синдикат и РТС Синдикат новинара Србије, у којима тврде да је укупан број запослених у јавном сервису нешто већи од 3.200.

Председница најбројнијег Самосталног синдиката Луна Зорић каже за Форум да овај синдикат окупља између 1.650 и 1.700 чланова, што је половина од укупног броја запослених. Према њеним речима, иако су на РТС-у спроведена три социјална програма 2003, 2005. и 2009. године, број запослених је и даље "већи него што би требало".

- Упркос томе што је отишло доста људи, којих је некада било 8.000, РТС је и даље велики систем. Ако гледамо ситуацију у целој Србији, материјални положај запослених у РТС-у је добар. Ми као синдикат трудимо се да обезбедимо помоћ за болесне, набавку књига и слично, напомиње Зорићева.

Више од 1.000 чланова има и Синдикат РТС Независност, чији председник Драган Милановић каже за Форум да овај синдикат не обезбеђује "полутке, зубе, летовања и зимовања, радничко спортске игре", већ правну заштиту и едукацију чланова.

- У просеку је на РТС-у плата око 47.000, због чега се стиче утисак да је материјални положај запослених релативно добар. Међутим, генерални директор Александар Тијанић пријавио је плату од 410.000 динара, а још многа ТВ лица имају високе зараде, које "ваде" тај просек плата. Иначе, око 2.000 људи прима изразито мале плате, објашњава Милановић, тврдећи да у синдикатима има више чланова него што има запослених, зато што су многи учлањени у два, или у сва три синдиката истовремено.

Драган Милошевић, председник Струковног синдиката РТС, који броји око 940 чланова, наглашава за наш лист да, осим борбе за боље услове рада запослених, овај синдикат прати и дешавања у вези са законима о јавном информисању и о електронским медијима. Он сматра да они треба да се примењују и на запослене у јавном сервису, као и да се у њих уврсти Амстердамски протокол како би се регулатива приближила европским стандардима.

- Материјални положај радника на РТС-у је изузетно тежак. Четири године није мењана цена рада. Процент инфлације је 27 одсто, цене трошкова живота су порасле за 70 одсто, а рачуни отишли за 80 одсто, наводи Милошевић.

Са Струковним синдикатом на РТС-у заједно наступа и Синдикат новинара Србије. Председница овог синдиката Бранка Дикановић Трбојевић каже за Форум да је међу

запосленима на РТС-у свега десет одсто новинара, што је око стотинак људи, као и да су сви они учлањени у овај синдикат.

На Студију Б без подела

На градској телевизији Студио Б делује Синдикална организација ЈРДП Студио Б, као једина организација ове врсте. Председница синдиката Јелена Вучићевић наводи за Форум да је у ову организацију учлањено 170 од 230 запослених на телевизији. Према њеним речима, синдикат запосленима омогућава помоћ при подизању бескаматних кредита, бесповратну помоћ за лечење, приликом смрти, венчања, рођења детета, као правну заштиту свих чланова. Она није хтела да коментарише материјални положај запослених на тој телевизији, истичући да су плате за сада редовне.

Бесцење савремених пролетера

АУТОР: БОРИС ЈАШОВИЋ

Буде ли се административним путем подигла минимална цена рада, а синдикати траже скок са 115 на 130 динара по сату, део радника ће бити отпуштен, док ће други део морати да ради још више не би ли задржао посао на који кидишу чете незапослених који (логично) раде све мање. Отприлике овако поједини економски стручњаци објашњавају последице дуго најављиваног подизања минималца у Србији. Готово па да су сагласни са аутором графита из чувене збирке Драгослава Андрића: "Да би све више људи могло све мање да ради, мора све мање њих да ради све више."

Послодавци се с друге стране прибојавају да би им подизање минималца и за само три динара ставило дебљу омчу (намета) око врата. Уосталом, добар део представника Владе као и комплетна бригада неолибералних стручњака плаши се да би то повећање отерало стране инвеститоре из Србије, чиме би се круг савремене логике капитала ваљда затворио. Без тог капитала нема радних места, као што без минималних надница које стагнирају и лабавих радних прописа нема страних инвестиција али ни радних места, што ће рећи ни пуне запослености. Па ко ту још, питају се душебрижници, може разглабати о некаквом минималцу који не покрива ни половину потрошачке корпе?

Теоретичар радничког покрета и писац књиге "Збогом пролетаријату" Андре Горц запитао се још половином 80-их година прошлог века да ли ће трећа индустријска револуција у будућности створити друштво незапослености или пак друштво слободног времена? Другим речима, да ли ћемо живети у златном добу у којем ћемо радити све мање, а имати све више, или ће једни од нас бити осуђени на незапосленост, а други на хиперпродуктивност? По свој прилици, бар што се тиче већег дела "глобалне" популације, десило се ово друго. Живимо у постфордистичкој ери, заглављени између постмодерних енклава капитала и рада. Људи ринтају све више, а имају све мање, док разбијена армија незапослених вреба било какав посао вршећи непрестани притисак на запослене, који због тога перманентно осећају несигурност радног места.

Свет се у међувремену преобразио у глобално Маклуаново село. Место унутар којег капитал и рад још увек функционишу у деликатној узајамној интеракцији. Изменила се једино природа њиховог односа. На штету рада, рекло би се. Наиме, још увек је, како вели немачки социолог Улрих Бек, реч о базичном односу господара и слуге. Разлика је једино у томе што је слуга

видно ослабио, а господар прилично ојачао. У фордистичкој ери (која се по једнима завршила крајем 70-их, а по другима крајем 80-их година прошлог века), статични господар зависио је од радних учинака статичног слуге. На пример, капитал (господар) је за разлику од данашње ситуације дуго времена био лишен мобилности, док рад (слуга), не рачунајући имигранте на црно, до данас није постигао завидан степен покретљивости. Фабрика крупног капиталисте била је у ери фордизма укореењена у локални миље додатно уоквирен националним међама. Радници су се у таквом окружењу борили за основна права тако што би користили тактику ускраћивања рада. Капиталисти није остајало друго него да унајми штрајкбрејкере и батинаше како би раднике научио памети, попут рецимо Карнегија, или да у маниру Хенрија Форда подигне наднице и тако смири разгневлјену радничку класу.

Чини се како капиталисти данас немају сличних проблема. Уколико радници не желе да раде више и дуже, притом за минималну надницу, капиталиста једноставно може да употреби тактику измештања производног погона у подручје јефтине радне снаге и еластичних радних прописа и на тај начин ефикасно реши проблем, по капитал непрофитабилних, радничких захтева.

Другим речима, неописива лакоћа искорењивања, којом капитал плаши (пост)модерно радништво, феномен је с којим оно (радништво) данас тешко излази на крај. Радници из развијеног центра, заједно са синдикатима, покушавају да задрже капитал у властитом дворишту пристајући том приликом и на често понижавајуће услове рада. С друге стране, (полу)периферијско радништво и синдикати настоје да сличним тактикама привуку инострани капитал. Закључак, према томе, могао би да буде да капитал бежи главом без обзира, чим нањуши и најмањи траг покушаја да се радничка права заштите, па макар то била и државна мера подизања минималне цене рада. Међутим, какви су ефекти свега тога кад је цена савременог пролетера ем минимална, ем деценијама уназад зацементирана на нивоу глобалног села?

Размислите о томе на миру, изван оквира етаблиране тлапње о макроекономској стабилности.

Балканска гигања "без граница"

АУТОР: ЈЕЛЕНА ДИКОВИЋ

Масовне демонстрације незадовољних грађана попут оних у Грчкој, Шпанији и Словенији, због тешке економске кризе, корупције и лошег политичког деловања, које су прошле године харале тим земљама, почетком 2013. преселиле су се и на Балкан. Бугари протестују против приватизације националне железнице, високих цена и незапослености, у Македонији опозиција негодује против режима премијера Николе Груевског, док грађани због именовања бившег команданта Ослободилачке националне армије (ОНА) Талата Џаферија за министра одбране, а радници пропалих предузећа на северу Црне Горе изразили су незадовољство против власти коју криве за корупцију и тешку ситуацију. То показује да талас незадовољства не бира да ли је нека земља чланица Европске уније или жели да постане, већ да се последице економске и кризе у еврозони и те како још осећају.

Фебруарске демонстрације у Софији и другим већим градовима Бугарске у којима су грађани захтевали сузбијање корупције, смањење цене струје као и прављење стратегије за помоћ

најсиромашнијим, довеле су до тога да премијер Бојко Борисов поднесе оставку бугарске владе. Ванредни избори биће одржани 12. маја ове године.

Међутим ту није крај. Ново незадовољство грађана изражено је демонстрацијама у Софији и Варни због одлуке привремене владе да приватизује најпрофитабилнији сектор националних железница - карго транспорт. Хиљаде демонстраната блокирало је прилазе железничким станицама, пруге и путеве на југозападу Бугарске. Власти тврде да су на такав потез принуђене како би измирили дугове те компаније. С друге стране, демонстранти сматрају да је за такву ситуацију искључиво криво руководство железнице. Њима су се придружили и рудари, као и запослени у електранама, а три особе су се запалиле током протеста у Софији, упереним против монопола, високих цена, све већег сиромаштва и незапослености. Грађани су такође разочарани због лоших резултата у борби против корупције. Током протеста грађани су носили транспаренте са натписима "Бугарска, пробуди се", "Железница није на продају" и "Мафија".

Незадовољство је у готово исто време погодило и суседну Македонију. Још од почетка године опозициони Социјалдемократски савез Македоније (СДСМ) и његови партнери окупљени у Коалицију "Савез за будућност" почели су са организовањем протеста широм државе, као врсту отпора против режима премијера Николе Груевског. Такође, у недавним инцидентима током протеста испред зграде Владе у Скопљу, због именовања бившег команданта Ослободилачке националне армије (ОНА) Талата Џаферија за министра одбране, повређено је неколико грађана, али и припадника полиције. Наредног дана су грађани албанске националности организовали контрамитинг, те покушали да дођу до зграде македонске владе, али их је полиција у томе спречила.

Иначе, политичка криза у Македонији почела је у децембру прошле године, када је у Собрању усвојен буџет за 2013, а обезбеђењу је наређено да из зграде избаци опозиционе посланике који су покушали да спрече усвајање тог документа. Опозиција је одмах након изласка из парламента почела са блокадама кључних саобраћајница у земљи, као меру отпора против Груевског.

Када је реч о још једном јужном суседу Србије, почетком марта, радници пропалих предузећа у Бијелом Пољу демонстрирали су против власти како би указали на тешку социјално-економску ситуацију у том делу Црне Горе. Символичном ћутњом, у пет минута до 12 сати, незадовољни радници Ленке, Прве петолетке и Универзала, испред зграда Тужилаштва и Привредног суда у Бијелом Пољу, организовали су 5. марта окупљање као подсећање на исти датум прошле године када је одржан до сада највећи протест на северу Црне Горе.

- Радници, станите у својим фирмама пет минута, студенти, ђаци, устаните у својим учионицама, грађани, станите на улицама и у својим домовима, и сви ћутите пет минута, да сви заједно укажемо на тешку социјално-економску ситуацију на сјеверу и његову запостављеност, поручила је бивша радница Ленке Садета Ђокрлија и нагласила да се и ћутањем може дићи глас.

И чланови Самосталних синдиката Рудника боксита у Никшићу незадовољни су због неисплаћених зарада. Они су 13. марта упутили захтев Влади Црне Горе да им обезбеди позајмицу за исплату две зараде. Такође, и група око 100 радника овог рудника почетком марта блокирала је управну зграду због неисплаћене септембарске и октобарске зараде

У Републици Српској, тачније у месту Братунац, почетком месеца тридесетак радника предузећа "Технички Ремонт" протестовало је испред капије ове фирме тражећи од руководства уплату неисплаћених примања, повезивање радног стажа и бржи процес приватизације. Дуговања за неисплаћене плате премашила су два милиона марака, а радни стаж није повезан од 2000. године. Половином фебруара и у неколико хрватских градова одржане су демонстрације против политике владе, приватизације и распродаје хрватских јавних добара које су организовале организације "Окупирај Хрватску" и "Анонимус Хрватска".

Зашто су нам синдикату потребни?

АУТОР: ДРАГАНА ПЕТКОВИЋ ГАЈИЋ

У последње време често се чују критике на рачун синдиката. Замерке иду од констатација да је синдикат слаб, да не реагује у право време и на прави начин, да мора да се реформише и прилагоди новим условима, до готово острашћених оцена и прогноза да је дошло до таквих промена у структури рада да синдикат уопште више није потребан, да је превазиђена организација, те повика да треба мирно да се повуче са друштвене сцене. С друге стране, један део истраживача када разматра синдикате, истиче без претходне темељне анализе аподиктичке ставове, као да се они подразумевају, а из појединих радова се виде интереси одређених група или политички ставови које заступају, па радови који би требало да имају научни карактер, што подразумева и одређену дозу скепсе, имају идеолошки предзнак. Ништа мању крајност не представљају ни поједине студије и анализе прављене за потребе скупова, семинара или округлих столова, што уз сву респектабилност одредница и квалификација има ограничени карактер, с обзиром на захтеве које постављају организатори.

Општи тренд персонификације и непотребности колективизма одражава се и на однос рада и капитала и идентификује кроз индивидуализацију на релацији радник - послодавац, чиме се у потпуности дерогирају колективна права, а синдикат као облик организовања запослених чини сувишним. Отуда и став да ће будући чланови синдиката бити мотивисани прагматичним захтевима и потребама, а не идентификацијом са друштвеном групом којој припадају и солидарисањем са њеним интересима.

Полазећи од ових референци, везаних пре свега за индивидуализацију индустријских односа, постоји и покушај разрешавања дилеме да ли ће се синдикат трансформисати у кориснички сервис, односно пункт за пружање услуга, чија ће успешност зависити од ефикасности задовољавања захтева корисника?

Заговорници овакве трансформације, углавном из редова послодаваца и неолибералне стручне и научне јавности, потенцирају дубоке промене настале након потискивања серијске производње, прекомпоновања односа плаћеног и неплаћеног рада у корист потоњег и истичу ефикасност и "једноставност" релаксираних релација у односу послодавац - радник, где ће положај запосленог зависити пре свега од његових квалитета и креативности као и потреба послодавца, при чему се позива у помоћ и теорија упаривања за добијање добитне комбинације - задовољни и радник и послодавац. С друге стране, истиче се нефлексибилност синдиката, превазиђеност концепта организовања запослених, а надасве антиреформски карактер и генерисање кризе у сфери незапослености.

Прекомпоновање синдиката у кориснички сервис где су корисници повезани једним "оперативним центром" за пружање услуга али се међусобно не познају и не размењују информације свакако би представљала и крај солидарности, емпатије за положај другог и осећај припадности друштвеној заједници. То би значило ефикасност у пружању услуга, а ту улогу би могао да преузме и некакав "кориснички деск" или пак адвокатска канцеларија.

У том случају ко има новца може да заштити своја права, наравно индивидуална, али би остао велики проблем огромног броја који није кредитно способан и наравно колективних права радника. Тиме би фактички била немогућа идентификација са друштвеном групом ионако дефрагментираног, искорењеног појединца, а организационо-мобилизаторска способност атрофирала. Логичан закључак би био да у пост-постмодерни и нема синдиката, те да су индустријски односи за које се претпостављало да је у питању општи оквир и контекст колективитета само персонална веза на релацији послодавац - послопримац. Овим би се урушили и резултати деценијске, а у многим земљама и вековне борбе радника и њихових синдикалних организација, постигнути радни стандарди и опште вредности и, у крајњој инстанци, губитком социјалног партнера опасно угрозио темељ партиципативне демократије.

Стога за потписника овог текста дилема да ли ће се синдикат претворити у кориснички сервис разрешава се у корист синдиката који организује запослене у настојању да заштити њихова права и интересе, а свој значај верификује кроз социјални дијалог и односе са другим социјалним партнерима и државом, која је задужена за успостављање општег оквира у коме би дијалог могао да се остварује. Отуда се изостанак солидарности о којој све више говоримо, различитих подела и сукоба може сматрати само системском грешком која се мора поправљати и градити како друштво не би дошло у опасност потпуног атомизирања, што у крајњем случају може довести и до његовог цепања и ретрибализације.

****Ауторка је из међународног одељења Већа СССС***